

Huvudman

Örnsköldsviks kommun
kommunen@ornskoldsvik.se

Beslut

Datum 2026-07-06

Dnr SI 2026:4283

Sida **1 (8)**

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Geneskolan i Örnsköldsviks kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Örnsköldsviks kommun en anmärkning avseende brist rörande det löpande arbetet för att säkerställa beredskap. Örnsköldsviks kommun ska senast den **6 oktober 2026** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2026:4283) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2026 genomfört en riktad tillsyn av Geneskolan i Örnsköldsviks kommun. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Geneskolan i Örnsköldsviks kommun följer gällande bestämmelser om säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte avseende beredskapsplan, löpande arbete för att säkerställa beredskap att hantera allvarliga våldssituationer och hot om sådana situationer samt åtgärder för att neka obehöriga personer tillträde till skolenheten under den tid verksamheten pågår.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, skolpersonal och rektorn samt observationer på skolenheten den 27 maj 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, såsom skolans kris- och beredskapsplan. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Beredskapsplanen

Skolinspektionen har tagit del av "Krisplan Geneskolan 25/26" som uppges vara skolans kris- och beredskapsplan. Av planen framgår att den gäller för personal och elever på skolenheten. Vidare innehåller planen avsnitt gällande hur personal och elever ska agera vid allvarliga våldssituationer eller hot om sådana. Utöver detta innehåller planen delar beträffande organisation och ansvar, kommunikationsvägar till skolans krisgrupp och andra myndigheter samt checklistor vid kriser.

Personal uppger vid intervju att de känner igen skolans plan och att den finns tillgänglig digitalt. Några i personalen uppger att de varit involverade i arbetet med att ta fram vissa delar av planen utifrån sina uppdrag som skyddsombud.

Rektorn uppger vid intervju att planen är fastställd i augusti 2025. Den senaste revideringen av planen togs fram i ett arbete som involverade rektorn, skyddsombud och arbetsplatsombud. Rektorn säger att vid revidering av planen får vissa avsnitt särskilt fokus och senast när planen togs fram hanterades avsnitt om hot och våld utifrån en tidigare inspektion av Arbetsmiljöverket och med anledning av händelsen i Örebro. Rektorn bekräftar att planen finns tillgänglig digitalt för personalen.

Löpande arbete för att säkerställa beredskap

Identifiera säkerhetsrisker och sårbarheter

Personal och rektorn uppger vid intervju att de har genomfört en sårbarhetsinventering på skolan. Personalen och rektorn berättar att de vid sårbarhetsinventering gått igenom eventuella riskmiljöer på skolan. Personalen har inventerat dörrar, fönster i klassrum samt korridorerna och riskbedömt dessa. Personalen har också inventerat alternativa utrymningsvägar. Personalen säger att detta är ett arbete som personalen gjort tillsammans och att en sårbarhetsinventering sker en gång per läsår. Rektorn säger att sårbarhetsinventeringen var påkallat med anledning av händelsen i Örebro och den nya lagen om skolors säkerhetsarbete som tillkommit.

Information till personal och elever

Elever, personal och rektorn uppger vid intervju att eleverna inte har fått information om hur de ska agera vid allvarliga våldshändelser eller om hot om våld riktas mot skolan. Personal och rektorn uppger vidare att det har förts diskussioner i vilken mån eleverna ska ta del av sådan information. Rektorn säger att viss diskussion om sakfrågan har förts med eleverna när eleverna tagit initiativ till sådana frågor till rektorn eller lärarna. Eleverna har i samband med detta och vid brandövningar fått till sig att de ska lyssna på de vuxna vid särskilda händelser.

Rektorn och personalen uppger vidare att personal har informerats om hur de ska agera vid allvarliga våldshändelser. Dels har personalen tagit del av skolans kris- och beredskapsplan som tas upp kontinuerligt och där framgår rutiner vid allvarliga våldshändelser, dels har personalen tagit del av informationsfilm från Myndigheten för civilt försvar (MCF) och lyssnat på olika ljudfiler och sekvenser. Personalen uppger att beredskapsplanen tas upp under läsåret, bland annat vid uppstarts dagar och vid arbetslagsmöten, och att de känner till planens innehåll. Personalen säger att de känner igen och förstår begreppet "Fly-Söka skydd-Larma" och berättar att detta är en prioritering för hur de ska agera vid allvarliga våldshändelser. Personalen säger vidare att de inte har diskuterat i samma utsträckning hur de ska agera vid hot om våld. Rektorn uppger att utrymning och inrymning har tagits upp under hösten 2025. Efter att personalen tog del av filmen från MCF fick de gå igenom och inventera olika klassrum på skolan. Personalen fick då i uppdrag att fundera på inrymning utifrån personalens arbetsdag, klassrum och vilka handlingsalternativ som finns på den del av skolan som de befinner sig på vid en eventuell allvarlig våldshändelse.

Utbildningsinsatser och övningar

Elever, personal och rektorn uppger vid intervju att eleverna har övat på utrymning i samband med brandövningar. Rektorn och personal säger att för detta ändamål finns väl utarbetade rutiner. Personal och rektorn uppger vidare att det har förts diskussioner i vilken mån eleverna ska involveras i övningar relaterat till allvarliga våldshändelser, men rektorn säger att det

är svåra frågor samt svårt att konstatera om elevernas deltagande är meningsfullt och om sådana övningar gör eleverna tryggare eller inte.

Beträffande övningar för personal uppger personalen att de har övat på delar ur skolans krisplan. Övningarna har omfattat utestängning och till viss del inrymning. Personalen uppger vidare att utestängning har diskuterats i personalgruppen ur ett teoretiskt perspektiv. Rektorn bekräftar delvis personalens utsagor och säger att utrymning, inrymning och utestängning har tagits upp med personalen utifrån en film av MCF. Rektorn säger vidare att personalen förstår definitionerna av de olika tillvägagångssätten och att personalen kommer att behöva ta beslut och agera utifrån den aktuella situationen. Rektorn säger även att i detta ligger ett ansvar på personalen att förmedla till eleverna hur de i sin tur ska agera utifrån de olika tillvägagångssätten.

Åtgärder för att neka obehöriga personer tillträde

Tillträdesbegränsningar/tydligt markerad skolenhet

Av observationer framgår att det finns flera skyltar uppsatta som markerar var skolområdet börjar samt att skolområdet inte är en allmän plats. Skyltarna finns uppsatta på skolområdets södra, östra och västra delar. Området norr om skolan utgörs av skog.

Skolbyggnaden består av tre husdelar som sitter ihop. Idrottssalen utgörs av en egen fristående byggnad på skolans område. På skolområdet finns också en skolgård. Skolbyggnaden har huvudsakligen två ingångar; en huvudentré och en ingång som leder till skolans expedition. Det finns fler ingångar till skolan. Huvudentrén och ingång till skolans expedition är alltid öppen under skolverksamhet. Andra ingångar till skolan är låsta från utsidan, men går att öppna från insidan. Det finns också en varuingång och personalingång som är låsta och endast används av personal. Vid huvudentrén finns en mindre skylt som hänvisar utomstående besökare att gå till ingången till skolans expedition. Där framgår också kontaktuppgifter till expeditionen och viss personal. Det framgår vidare av skylten att utomstående besökare, som inte har ett bokat ärende på skolan, uppmanas att kontakta skolans expedition via telefon eller e-post.

Rutiner för besök av utomstående och avvisning av obehöriga

Skolinspektionen har tagit del av skolenhetens rutiner för hantering av besökare och avvisning av obehöriga. Rutinerna utgör ett avsnitt i skolans kris- och beredskapsplan. Av rutinerna framgår hur personal ska ta emot besökare med bokade ärenden på skolan och hur personal ska agera när obehöriga är på skolområdet och ska avvisas. Det framgår också att ansvar för rutinerna omfattar all skolpersonal.

Kännedom om rutiner

Elever uppger vid intervju att lärare brukar notera om det är okända personer i skolan eller på skolområdet och att lärarna då frågar de okända om deras ärende. Eleverna uppger vidare att de ska säga till rektorn om de lägger märke till att det är någon okänd person i skolan.

Personalen uppger vid intervju att rutinen är att personal möter upp utomstående besökare vid skolans huvudentré eller vid ingången till expeditionen om dessa har ett bokat ärende till skolan. Personalen uppger vidare att det är all personals ansvar att fråga utomstående obehöriga om deras ärende och varför de är i skolan eller på skolområdet. Ansvaret omfattar även matsalspersonal och lokalvårdare. Personalen berättar att de då och då för diskussioner om hur och när de ska agera för att avvisa utomstående obehöriga. Dessa diskussioner dyker upp, exempelvis, när tidigare elever eller elever från annan skola dyker upp eller när andra yrkespersoner med tydliga yrkeskläder är på plats i skolan. Personalen säger att de i diskussioner kommit fram till att även andra yrkespersoner som är på plats i skolan ska tillfrågas om deras ärende, särskilt om personalen inte mottagit information om deras besök via gemensamma informationskanaler.

Rektorn uppger vid intervju att utomstående besökare som har ett bokat ärende till skolan ska hänvisas till den del av skolan dit de ska, exempelvis hänvisas vårdnadshavare till skolans expedition vid utvecklingssamtal eller till annan plats om detta har kommunicerats. Rutinen är att skolpersonal ska möta upp inbokade besökare som har ett ärende till skolan. Rektorn uppger vidare att personal ska fråga utomstående obehöriga om deras ärende på skolan och att denne ska avvisas om den inte har ett ärende. Det är den i personalen som observerar att det finns en utomstående obehörig på skolområdet eller i skolan som har ansvar för att avvisa denne. Rutinerna framgår i ett eget avsnitt i skolans beredskapsplan, vilket tas upp kontinuerligt med personalen vid bland annat uppstarts dagar för nytt läsår.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det på varje skolenhet

1. finns en beredskapsplan som anger de åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation, och
2. bedrivs ett löpande arbete för att säkerställa en beredskap att hantera allvarliga våldssituationer och hot om allvarliga våldssituationer. (6 a kap. 3 § 1 och 2 skollagen)

Enligt förarbeten ska det i en beredskapsplan framgå hur personal, barn och elever ska agera vid en allvarlig våldssituation eller hot om en sådan situation. (Prop. 2024/25:160 s. 46, 157)

Av förarbeten framgår vidare att ett löpande arbete innebär att huvudmannen måste se till att det sker ett kontinuerligt arbete för att

identifiera säkerhetsrisker och sårbarheter samt att beredskapsplanen eller andra säkerhetsåtgärder uppdateras eller ändras när omständigheterna medför ett behov av detta. Inom ramen för det löpande arbetet måste det även säkerställas att personal och elever får information om planeringen och de åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation. Ett löpande arbete med beredskap innefattar vidare att personal genomför övningar i enlighet med beredskapsplanen för till exempel inrymning, utrymning och utestängning. (Prop. 2024/25:160 s. 41, 44, 157 och 158).

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det på varje skolenhet vidtas åtgärder för att obehöriga personer inte ska ges tillträde till enheten under tid när verksamheten pågår. (6 a kap. 4 § skollagen)

Av förarbeten framgår att åtgärder som behöver vidtas är att se till att det finns tillträdesbegränsningar. Sådana kan vara fysiska i form av t.ex. grindar och lås men det kan också handla om att se till att enhetens område är tydligt markerat och att de villkor som gäller för att vistas på området kommuniceras utåt på ett tydligt sätt. Vid samnyttjande av lokaler och ytor behöver åtgärder vidtas för att tydliggöra gränserna mellan det område som enbart disponeras av skolan och gemensamt nyttjade ytor.

Huvudmannen bör också begränsa möjligheterna för utomstående personer att fritt röra sig från angränsande ytor och gemensamma ytor in på enheterna. Det måste vid varje skolenhet övervägas vilka åtgärder som i det enskilda fallet är nödvändiga och möjliga för att obehöriga personer inte ska ges tillträde till området. De olika förutsättningar som gäller för olika enheter innebär att olika åtgärder kan vara aktuella. I den mån t.ex. kulturskola eller liknande verksamhet bedrivs i skolans lokaler under skoldagen är det väsentligt att skolan har tydliga rutiner och riktlinjer för när personer som hör till dessa verksamheter får vistas inom enheten. Bestämmelsen innebär inte ett krav på att varje möjlighet för en utomstående person att ta sig in på området undanröjs, genom exempelvis fysiska säkerhetslösningar eller genom att personal övervakar skolområdet. Om en obehörig person uppmärksammas på området måste emellertid åtgärder vidtas för att förmå denna att lämna området (Prop. 2024/25:160 s 159).

Det framgår vidare av förarbeten att om det saknas rutiner och riktlinjer för när utomstående ska ha rätt eller möjlighet att vistas på skolenheten kan det lätt uppstå gråzoner och oklarheter kring vilka som har rätt att vistas där. Rutinerna bör syfta till att tydliggöra hur utomstående besökare ska agera om de vill besöka t.ex. skolan, hur skolan ska agera för att ta emot sådana besökare och hur obehöriga personer kan avvisas från enheten. Rutiner kan exempelvis handla om att besök ska anmälas på ett visst sätt, att personal ska möta upp besökare vid entrén, att besökare ska bära besöksbricka eller liknande och att skolpersonal ska fråga utomstående

som de inte känner igen varför de är där. Rutiner och riktlinjer måste vidare kommuniceras utåt på ett ändamålsenligt sätt (Prop. 2024/25:160 s. 59).

Skolinspektionens bedömning

Beredskapsplanen

Av ovan redovisade omständigheter framkommer att skolenhetens dokument "Krisplan Geneskolan 25/26" innehåller motsvarande information som i en beredskapsplan. Skolinspektionen konstaterar att det av nämnda plan framgår hur personal och elever ska agera vid en allvarlig våldssituation eller hot om en sådan situation. Skolinspektionen bedömer därmed att skolenheten uppfyller författningarnas krav vad gäller beredskapsplan.

Löpande arbete för att säkerställa beredskap

Av ovan redovisade omständigheter framkommer att det genomförs ett löpande arbete för att identifiera säkerhetsrisker och sårbarheter samt att det genomförs utbildningsinsatser och övningar avseende allvarliga våldssituation med personal. För elever har det genomförts utrymningsövningar. Vidare framgår det att personal har fått information om åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om sådan. Gällande information till eleverna framgår dock av samstämmiga uppgifter från elever, personal och rektor att elever inte fått information gällande de åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om allvarlig våldssituation. Detta är en brist.

Åtgärder för att neka obehöriga personer tillträde

Av ovan redovisade omständigheter framkommer att det finns tillträdesbegränsningar till skolenheten i form av skyltar som anger vilka villkor som gäller för att vistas där. Vidare finns rutiner för hur besök av utomstående ska hanteras samt rutiner för hur obehöriga personer ska avvisas. Rutinerna är kända och tillämpas av personalen. Mot denna bakgrund gör Skolinspektionen bedömningen att skolenheten uppfyller författningarnas krav vad gäller åtgärder för att neka obehöriga personer tillträde.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelse av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Örnsköldsviks kommuns verksamhet vid Geneskolan uppfyller inte författningarnas krav fullt ut vad gäller det löpande arbetet för att säkerställa beredskap. Utredningen visar att eleverna inte har fått information om huvuddragen av de

handlingsalternativ som finns om en allvarlig hot- och våldssituation uppstår. Detta är en brist. Det framgår dock att också att skolenhetens löpande arbete i övrigt uppfyller författningarnas krav. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Örnsköldsviks kommun en anmärkning.

X Jenny Fahlman

Beslutsfattare
Signerat av: Jenny Fahlman

X Simon Fast

Föredragande
Signerat av: Simon Fast

I ärendets slutliga handläggning har även utredare David Carvajal Winberg medverkat.